

Izhaja vsaki četrtak ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krona, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krona, za pol leta K 1.50. Za Neničijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravnništvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tčbakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petit vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 19. januarja 1911.

3. številka.

Sodelovanje č. duhovščine pri denarnih in gospodarskih zavodih.

Liberalni listi n. pr. „Soča“, „Slovenski Narod“ itd. pisarijo, da je Rim prepovedal sodelovati č. duhovščini v gospodarskih zavodih in društvih. To pa ni resnično. Dotični odlok, ki nosi datum 18. nov. 1910, izrecno povdarja, „da mora duhovščina te ustanove hvaliti in pospeševati“. Dalje se glasi dotični odlok, „da Pjega Svetost papež Pij X. ukazuje duhovščini, da z delom in svetom pomaga pri snovanju, varovanju in pospeševanju takih ustanov“.

To so pač javne besede, ki jih je „Soča“ v št. 5. z dne 12. januarja celo ponatisnila. Kako je torej mogoče pisariti, da je sv. Oče prepovedal duhovščini sodelovanje pri denarnih in gospodarskih zavodih? Ne prepovedal, ampak priporočal in ukazal je, da naj duhovščina sodeluje!

Ljubeče in za duhovščino skrbeče srce sv. Očeta je hotelo z dotičnim odlokom le obvarovati duhovščino nevarnosti, ki izhajajo iz okolnosti, da se dajo duhovniki voliti kot predsedniki, upravitelji, tajniki, blagajniki itd. denarnih in gospodarskih zavodov. Zato odreduje sv. Oče, naj vsi duhovniki, ki imajo danes taka mesta, odstopijo tekom štirih mesecev in naj v bodoče ne sprejmljejo več teh mest.

Ta prepoved pa, ki priča o ljubezni in skrbi sv. Očeta do duhovščine, dopušča izjeme, ker se glasi odlok:

„Naj ne sprejme v bodoče noben duhovnik takih mest, ako ni dobil za to poprej posebnega dovoljenja od svete apostolske stolice“.

Časopisi poročajo, da je krški škof dr. Mahnič, ki je bil pred kratkim v Rimu, že dobil za svojo duhovščino to dovoljenje. Prav tako dovoljenje bodo brez dvojbe dobili tudi škofje slovenskih pokrajin, da bodo liberalci brez skrbi. Ako pa ne dobe tega dovoljenja, nič ne de! Č. duhovščina mora itak sodelovati pri vseh teh zavodih in pomagati ljudstvu. Sv. Oče želi, naj č. duhovščina te zavode pospešuje z delom in svetom.

Liberalci bi v svoji velikodušnosti radi videli, da bi se duhovščina popolnoma oprostila mučnega sodelovanja pri denarnih in gospodarskih zavodih. Žal, da ni prišel še čas, da bi se duhovniki v tem oziru mogli razbremeniti, kakor žele liberalci in kakor tudi sami žele. To se zgodi še-le, ko se naše ljudstvo na političnem in gospodarskem polju popolnoma otrese liberalizma

V čem je moč katoliške stranke?

Ni je danes stranke, ki bi bila tako močna, kakor katoliška stranka v Nemčiji. Proti njej ne more opraviti nič ni liberalizem ni socializem. Katoliška stranka zmaguje v vseh katoliških pokrajinah.

Od kod nje moč? Pred vsem so katoliški Nemci izvrstno organizirani v političnih in nepolitičnih društvih. Vse katoliške pokrajine so prepredene z za-

drugami. To pa ni še vse! Vsa organizacija bi nič ne pomagala, ko bi ne imeli katoliškega časopisja. Katoliški Nemci so glede časopisja iz borno preskrbljeni. Imajo 255 časopisov, ki izhajajo vsak dan, 102 ki izhajajo po trikrat v tednu, 65 ki izhajajo po dvakrat v tednu in 60 ki izhajajo po enkrat v tednu. To časopisje je med seboj ošino. Zato je nepremagljivo.

V Nemčiji je skoraj vsak delavec naročen na dnevniki. Iz njega se izobrazuje v političnih in strokovnih zadevah. Zato je delavsko in kmečko ljudstvo v Nemčiji bolj izobrazeno, ko pri nas. Navadni delavci nastopajo kot govorniki na shodih, v deželnih zborih in v državnem zboru.

Kaj pa pri nas? Redki so delavci in kmetje, ki so naročeni na časopise, ki izhaja enkrat na teden. V tem pogledu smo Slovenci zaostali. Nemški delavci in kmetje naj nam bodo v zgled, kako treba podpirati katoliško časopisje in se iz njega izobrazevati. Zato ponavljamo prošnjo: Naročajte in podpirajte katoliške časopise! Goriški Slovenci! Skrbite za svoj „Primorski list“, ki je že 19. leto vaše glasilo, glasilo društvenega in socialnega gibanja na Goriškem. Cena listu je tako nizka, da jo zmore tudi najubožnejši delavec. „Primorski list“ torej v vsako slovensko družino! To je na Goriškem sedaj živa potreba. Prijatelje prosimo, naj se potrudijo, da pridobe novih naročnikov. Stari naročniki pa naj bodo listu zvesti in naj si štejejo v sveto dolžnost plačati čimpreje naročnino. Delujmo vsi za razširjenje katoliškega

časopisja, ker je to največja moč katoliške stranke!

Suženstvo pri ljudskem štetju.

Goriški magistrat zahteva, da se morajo vsi slovenski posli v italijanskih družinah vpisati pri ljudskem štetju za italijanski občevalni jezik. To je velika krivica, ki se godi Slovincem. Posli so svobodni državljani, kakor drugi in imajo pravico sami odločevati glede občevalnega jezika. **Službeni jezik ni občevalni jezik.** Če dobivajo posli plačo od italijanskih gospodarjev, morajo zanjo pošteno delati. Oni pa niso sužnji, da bi jim smel kdo določevati občevalni jezik, jim jemati narodno poštenje in narekovati narodno čustvo. Posli se morda res poslužujejo v italijanskih družinah za silo italijanščine, a se svojimi starši in sorodniki, se svojimi sodrugi v društvih, cerkvah in v uradih se poslužujejo mile slovenščine. Ta je njih pravi občevalni jezik. Zato pozivljemo vse posle, katerim se je v tem oziru krivica zgodila, naj to nemudoma naznanijo odboru za ljudsko štetje v Gorici. Italijanski kliki na goriškem magistratu treba pokazati, da so že davno minuli barbarski časi nekrščanskega suženstva. Časopisi poročajo, da je sam minister za notranje zadeve, ki je, Nemeč v katerega področje spada tudi ljudsko štetje našega mnenja. Ko so se šli te dni k njemu pritožiti češki poslanci, da potvarjajo uslužbenci dunajskega magistrata ljudsko štetje, povedal jim je, da je za svojega slugo zapisal za obče-

Na Skalnico!

Romal A. P.

(Konec)

Pogledal sem mimogrede na samostanski vrt. Jesenske rože so nagibale glavice proti tonečemu solncu; v gredici pa sta ležali dve mački; naležali sta se na eni strani, pa se obrnili na drugo plat — o ti lena žival! Ali pa ni še kdo drug podoben tem zaspanim mačkam? Ali nismo leni tudi mi, ko bi z delom lahko toliko dobrega naredili? — Koliko delavcev zapije pondeljek in torek! Koliko izobražencev — sicer dobrih — prespi ure in ure v brezdelju! — Hm, lenoba ne pusti, da bi notico vrgli na popir, pa jo poslali praznim našim listom... Nasprotnik,

„ki v hrano mu grehôta služi,
ki z bogokletniki se druži,
z ljubitelji grehôb...“

ta, če nima resničnih novic, se pa izmišljenih in lažnjih posluži. Mi pa še resničnih in zanimivih ne znamo po-

vedati svetu! Kako je potem mogoče, da bodo ljudje radi brali naše liste? „kdor umen si, odpri svoj sluh, naj pride glas ti moj do uh...“

Stopil sem v baziliko — z vznemirjenim srcem... A veličastni hram božji je mojim mislim kmalu nov tir...

„Kot lahek čolnič prek valov,
hiti, beži mi broj njihov“ —

tja gori lete misli, h Brezmadežni, h milosti polni Materi...

„Ne zabi Ti me, me otmi
in uk Tvoj čuval vse bom dni;
odpri oči mi, da jim svita,
odkrij jim prava čudovita.“

V tujini tujec tavam tod,
ne skrivaj stez mi: „kam in kod!“
Želi preželjno duša moja,
hoditi vedno pota Tvoja...

Saj sleduja pač prešla bo stvar,
kar rečeš Ti, velja vsekar!..

Pomolil sem še nekoliko:

„Svoj narod, svojo dedovino
odreši, blagoslovi;
na veke Svojo čedo pasi
in dvigaj h sreči novi...“ —

pa sem vstopil skozi „klavzuro“, kjer me je že čakal P. Odrešenik... Dobri pater me je takoj peljal v kraj „krepčila“, češ,

„naj malce tu se razvedrim,
prej nego tja se preselim“ —

kamor sem prav za prav namenjen, da tam

„Gospoda bom veličal,
ker On me je otel,
da ljuti moj sovražnik
nad mene ni se vspel!“

Da, v taki družbi — sredi č. patrov — se človek oddahne, saj tu vlada odkrito in naravno veselje! Kdo bi se mogel jeziti dovtipnemu P. Krašanu? Res, da mu že izpadajo lasje — kakor meni,

„a korenikam ni je reje...“

Toda ne izpada mu tako precej še humor in vesela družabnost...

Postovl sem se in voščil lahko noč — za tri dni; šel sem v kraj „tihote“ premišljevat

„kako pač čist naj bode tisti,
ki je nečist spočet, rojen?
kdo prog ga in marog očisti?“

Toda o tem ni treba govoriti na glas, da ne pridem pod kritičen nož... Škoda le, da nisem dalj časa ostal in ubogal sv. pisemskega moža:

„Počakaj le če malo,
da te do dobra podučim...“

A bilo je treba vrniti se h njim, ki „gori, gori na planine“

„ovčice so, potrebne paše...“

In ti, o sveti gorski kraj,
pozdravljen iz srca globine!
Ti varih mile domovine,
osrečujoč nam hčere in sine,
pozdravljen zdaj...

Jaz grem; a moja duša
naj čisto v te ozira se,
naj v bojih na-te opira se
in radost v tebi naj skuša!

Oj z Bogom, Majka svetogorska, zaščitnica — primorska!

valni jezik češčino, ker se je sluga sam zato izjavil. To edino pravo stališče zavzemajo vsi, ki so količjak izobraženi.

Politični pregled.

Državni zbor.

V torek je imela poslanska zbornica prvo sejo po počitnicah. V ti seji se je predstavilo zbornici novo ministerstvo. Radikalni Čehi so pri vstopu novih ministrov v zbornico zagnali velik hrup. Ministerski predsednik baron Bienenrth je predstavil zbornici nove ministre z daljšim govorom, v katerem je očrtal program nove vlade in rekel, da je njegova vlada strogo objektivna in napram vsem narodom pravična. Povdarjal je potrebo sporazuma med Čehi in Nemci in potrebo rešitve vprašanja laške pravne fakultete. Češki radikali so govornika z različnimi medklici motili in so bili zaradi tega od zborničnega predsednika večkrat pozvani k redu. Ko je Bienenrth končal svoj govor so stavili nemški radikali in Čehi predlog, naj se o Bienenrthovem govoru otvori debata. Večina poslancev pa se je izrekla za to, da pride poprej na dnevni red prvo čitanje državnega proračuna, o katerem naj se otvori debata, v kateri bode dano dovolj prilike zastopnikom raznih strank, da izrazijo tudi o Bienenrthovem govoru svoje mnenje.

In tako je tudi zbornica sklenila. Na to so se upisali govorniki za debato o prvem čitanju državnega proračuna, nakar je začela razprava. Govorili so poslanci Wolf, Bielohlavek in Winter, nakar je bila seja prekinjena. V ti seji je bilo stavljenih tudi več interpelacij, med njimi ona poslanca dr. Šusteršiča glede razpusta „Katoliškega političnega društva za Slovence na Koroškem“ in glede poskušnega zaustavljenja brzojavk, ki jih je poslal tajnik „Kat. pol. društva za Slovence na Koroškem“ povodom razpusta društva listu „Union“ v Prago in „Slavisches Tagblatt“ na Dunaj.

Včeraj je zbornica nadaljevala razpravo o prvem čitanju državnega proračuna. Govorili so trije poslanci, med njimi načelnik češkega kluba dr. Fiedler, ki je izjavil, da Čehi nimajo povoda, da bi spremenili svojo dosedanjo politiko. Prihodnja seja jutri.

„Slovenski klub.“

Včeraj se je začela v „Slovenskem klubu“ debata o političnem položaju in o taktiki, katero naj ukrene pri sedanjih razmerah „Slovenski klub“. Dr. Krek se je izjavil za politiko proste roke, dočim je bil dr. Korošec za najostrejšo opozicijo. Prišlo ni še do nikakega sklepa glede taktike, pač pa je bila pozvana klubova parlamentarna komisija, da po proučenju sedanjega političnega položaja in ozir jemaje na včeraj stavljenе predloge in nasvete, sestavi konkretne predloge ter jih prej ko prej predloži klubu v razpravo in v sklepanje.

Grof Thun češki namestnik.

Grof Thun je imenovan za češkega namestnika in je uže v torek prevzel namesništvene posle.

Granito di Belmonte odlikovan.

„N. Wiener Tagblatt“ je zvedel, da je cesar podelil papeževemu nunciju Granito di Belmonte veliki križ Štefanovega reda.

Drobne vesti.

Delegacije se snidejo dne 30. jan. — Prva plenarna seja avstrijske delegacije bo dne 12. februarja. — Norveški parlament se je v sredo otvoril. Finance so ugledne. — V pruskem deželnem zboru je stavljal nek poslanec predlog za uvedbo splošne in enakevolilne pravice. A kakor je sedaj sestavljen deželni zbor bo predlog odklonjen.

— Avstrijska gosposka zbornica ima svojo sejo danes ob 3. uri popoldne. — Deputacija mestnega sveta dunajskega z županom Neumeyerjem na čelu se je podala v Pariz, da vrne lanski poset pariškega mestnega sveta. — V Albaniji so se na novo pojavili nemiri. Listi pišejo, da je pričakovati v spomladni nove ustaje. — Čita se, da obišče v spomladni Sultan Mehmed V. srbskega kralja Petra. — Na Portugalskem štrajkajo železničarji. Noben vlak ne vozi. Pa tudi brzozjavne zveze med Lizbono in Madridom so petrgane. — Japonci jako hitro pomnožujejo svojo armado. Kaj nameravajo, ni natančno znano. Menda bodo začeli drezati Rusijo. — Prijateljske razmere med Angleško in Rusijo so se ohladile. Razmere med Nemčijo in Rusijo pa so se popoboljšale. — Italija se hoče še nadalje oboraževati. Gradila bo nove ladje „Dreadnaught“. — Bolgarski kralj Ferdinand najbrže da obišče letos našega cesarja. — V Indiji so se vršili verski boji. V Bombayju je prišlo do spopada med različnimi verskimi sektami. Mrtvih je bilo do 20 oseb. — Naš cesar se je včeraj prvič po njegovi bolezni peljal v kočiji iz grada Schönbrunn v dvor. Množica ga je prisrčno pozdravljala. — Zalotili so anarhistično zaroto proti japonski cesarski hiši. Aretirali so 26 oseb, ki so obsojene na smrt. Japonski časopisi ne smejo o tem nič poročati. — Na Portugalskem se boje nove ustaje. Množice zahtevajo prejšnjo vlado. Zasebno imetje ni več varno. Med vojaki ni nobene discipline. — Naša vlada predloži parlamentu zakonsko predlogo o dvoletni vojaški službi meseca aprila. Obenem bo zahtevala 50.000 vojaških novincev več. — Turčija ima neprestane boje v Mali Aziji in v Arabiji. Te dni je prišlo do novih bojev med Beduini in turškimi vojaštvom. Beduini so morali pobegniti. — Naš poslanik na srbskem dvoru grof Forgach ne bo odpoklican, kakor so poročali listi. — Liberalni listi poročajo, da je papež obel za putiko. Zato je baje odpovedal avdienco za par dni. — Danska vlada predloži parlamentu zakon, po katerem zadobe volilno pravico vse 25 let stare ženske. —

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. A. R. 1 K, Neimenovan 20 v. Antonija Kunstelj 90 v. Neka gospa 1 K, Neimenovana 50 v. Uršula Lutman 2 K 40 v. Marija Cvetko 1 K, Valentin Kofol, cerkovnik v Kanalu 2 K, Valentin Kragelj, župnik v Podbrdu, 10 K, Adolf Urbančič, mesar v Gorici 1 K; Anton Pulec, krojač iz Medane 30 vin., Friderik Lenardič, vikar 1 K; Skubnik Karol, krčmar v Krminu 2 K; Ivan Valantič, Grgar 10 v; Marija Remec v Gorici 1 K; Sebastijan Pintar, Stržišče 1 K; Nekdo v Rihenbergu 40 vin., Anton Vendramin na Balih 1 K; v nabiralnikih go tilne Antona Fon v Gorici 2 K 30 vin., in Miha Hvalič 1 K 40 vin.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladu Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Domače in razne vesti.

Današnji številki prilagam o poštnih položnicah, ki naj se jih blagovole poslužiti cenjeni naročniki.

Štrekelj pred deželni sodiščem. — Prizivna obravnava v murvni aferi se je vršila 17. t. m. pri deželni sodišču v Trstu. Razsodba komenskega sodnika dr. Lavrenčiča je potrjena v polnem obsegu, rozsodba sezanskega sodnika

Vincija, komponista goriškega „Maramca“ je bila vničena. Jože Štrekelj je torej obsojen na 50 K globe in stroške v eni razpravi; v drugi pa plača vse stroške, ker je sezanska rozsodba vničena — in Godnič, ki je bil obsojen na tri tedne, njegova soproga in Jož Kovaričič, ki je obsojen na 300 K so bili popolnoma oproščeni. Sicer bomo o zadevi še govorili.

Škandalozne razmere na Koroškem. Slovence na Koroškem preganjajo Nemci kolikor morejo. Deželna vlada jim je razpustila politično društvo, pri ljudskem štetju Nemci takorekoč žrejo Slovence. Sedaj pa je deželni šolski svet izdal nov odlok na škofijski ordinarijat, ki pravi, da se mora veronauk v slovenskem delu Koroške poučevati v tretjem šolskem letu edino le v nemškem jeziku. Uboji koroški Slovinci, tepeni so od vseh strani. Davijo jih Nemci kolikor morejo. Sedaj so se vrgli še na poučevanje veronauka v šoli. Ne vemo, kaj odredi glede tega odloka koroški škofijski ordinarijat. Maščevanje za tako kruto zatiranje materinega jezika mora priti!

„Soča“ in denarstvo. — Dne 18. novembra 1910 je izšel v Rimu odlok konzistorijske kongregacije glede sodelovanja duhovščine v gospodarskih uprvah, ki zapoveduje duhovščini, da se sme baviti s posvetnimi posli samo ob določenih posebnih in izrednih prilikah ter s postavnim dovoljenjem Toda v smislu tega odloka se sme s posebnim dovoljenjem Svete Apostolske Stolice duhovščina še vedno baviti s takimi posli. Tako dovoljenje je vdobil že krški škof dr. Mahnič, ki je bil tozadevno v Rimu. Njegova duhovščina sme tudi nadalje zavzemati odločilna mesta v denarnih zavodih. In prav tako dovoljenje, upajmo, da bodeta dobila za svojo duhovščino tudi naš knezonadškof in knezoškof ljubljanski. To pa ni „Sočinim“ patronom in posebno njenemu lastniku prav nič všeč in prav raditega je zagledal v zadnji številki „Soče“ beli dan uvodnik, ki se s to zadevo po svoje bavi ter odlok konzistorijske kongregacije po svoje tolmači. V sredi članka so se začele „Sočinim“ patronom cediti sline po „Centralni posojilnici“ in čujte! — tudi po „Montu“. „Na „Montu“ mora odstopiti ves kuratorij z nadškofom vred“, piše „Soča“. No, kaj pa potem?! Potem ne bi kazalo „Montu“ nič drugega nego da prideta v kuratorij A. Gabršček in Rudolf Konjedic. Pod vodstvom A. Gabrščeka se je namreč „Trgovska zadruga“ tako razcvitala, da je končno skoraj popolnoma ocvetela, dočim je pod vodstvom Rudolfa Konjedic „Mizarska zadruga“ dosegla vrhunec svojega razvitka v konkurzu.

Ko bi bila ta dva junaka enkrat v kuratoriju „Monta“, bi se pravila „Montova“ lahko tako predručala, da bi začele igrati na „Montu“ važno ulogo tudi menjice in pa osebni kredit, vsled česar bi se dovolil A. Gabrščeku po potrebi tudi odprti kredit za 1.000.000 K. Pa še nekaj! Pravni konzulent na „Montu“ je sedaj dr. Pavletič. Ta bi pa kot klerikalec težko izhajal z A. Gabrščekom in z Rudolfom Konjedicem. Ker pravijo, da je nehal biti pravnim konzulentom pri „Trg-obrtni zadrugi“ dr. Treč, potem bi postal lahko ta pravni konzulent na „Montu“. Take premembe na „Montu“ bi potem odgovarjale smislu in namenu odloka konzistorijalne kongregacije — kaj ne „Soča“?!

Vipavska železnica je napravila na več krajih, kjer se križa nje tir z okrajnimi cestami, zapornice. Teh zapornic pa ne zapirajo, kakor bi bilo pričakovati. Čakajo namreč na neke napise, ki pridejo še zraven zapornic. Take oslarije pač še misliti ni mogoče. Zatvornice so tu, a ker ni napisov, se ne zapirajo. Kdaj pridejo oni napisi, se ne ve. S tem se lahko zgodijo največje

nesreče. Kajti do sedaj so ljudje vedno pazili, da li prihaja kak vlak. Sedaj pa, ko vidi voznik zatvornice, si misli, da ja bodo spuščene dol, ko ima priti kak vlak, ter brezbrizno vozi čez tir. A ravno v trenutku, ko je na progi, ga lahko preseneči vlak — in nesreča je tu. Merodajni činitelji ganite se, da ne bode prepozno! Dlakočepjenje v tolmačenju predpisov tu ni na mestu!

Zanimivo novost namerava vlada vpeljati na ljudskih šolah namreč poduk v kuhinjstvu; ne na enkrat povsodi ampak polagoma. Vsaka šola bi imela poseben prostor z dvema ognjiščema; pri vsakem ognjišču bi kuhale po 4 učenke jeden dopoldne na teden; tako bi se vezbalo vsaki teden 48 učenk. Za ta poseben trud bi učenke na dan, ko bi kuhale, dobivale zastonj kosilo; ako bi slabo skuhale, bi pa dobile kazen — namreč slabo kosilo.

Razpisana župnija. Mesto župnika v Zgoniku je razpisano do 2. marca t. l. Pravico imenovanja ima lastnik devinske grajščine princ Thurn Taxis, stanujoč v Lavčinu na Češkem, na katero se imajo tudi doljučne prošnje nasloviti, ki se pa morajo uložiti na tukijskem knezonadškofijskem ordinarijatu. —

680 milijonov kron znaša premoženje katoliške Cerkve v Avstriji; všteto je v to vsoto seveda vse, kar posedujejo cerkve, škofovski sedeži, kapitliji in samostani v zemljiščih in naloženih kapitalih. Na eno cerkveno osebo ne pridejo na dan niti 2 K, pa še to ne, ker vzdržuje cerkev sila veliko šolskih in bolniških zavodov, naprav za reveže, ustanove itd. Od cerkvenega premoženja duhovščina niti živeti ne bi mogla. Nasprotno pa znaša premoženje samo dunajskega barona Alberta Rothschilda 11.116.594.672 K, po štiri odstotke nese na dan 1.200.000 K! In vendar se liberalci in soc. demokrati zaganjajo samo v pošteno premoženje cerkve, judovskih milijard pa ne vidijo!

Prepovedani sejmi. Zaradi bolezni na gobcu in parkljah so goriški živinski sejmi za goved, prešiče, ovce in koze prepovedani do preklica.

Prepovedani živinski semnji. — Z ozirom na to, da se kužna bolezen na gobcu in parkljah pri goveji živini v Istri odnosno na Primorskem čim bolj širi se do preklica prepove vršitev živinskih semnje za parkljasto živino (govedi, ovce, koze in prašiče) v celem okolišu okrajnega glavarstva Postojna. Izvzeti so od te prepovedi semnji za kramareko blago in za konje, kateri se bodo smeli brez zadržka vršiti.

Deželna umobolnica se otvori koncem tega meseca. Poprej bo dovoljeno občinstvu, da si jo ogleda.

Brzozjavna služba. Dne 1. t. m. se je vpeljala v Caprivi, politični okraj Gradišče, brzozjavna služba z omejeno dnevno službo.

Ona opitanim prešičem je padla. Pred dvema meseci so se opitani prešiči prodajali po 82 K star cent, sedaj se prodajajo po 62 K.

Nadvojvoda Rainer je praznoval v četrtlet 84-letnico svojega rojstva.

Sin umoril očeta. — V Tinjanu pri Pazinu je pred par dnevi umoril nezakonski sin Jurij svojega očeta Blaža Prelac. Prišel je namreč ponoči v očetovo spalnico ter sprožil na očeta tri strele iz revolverja. Vzrok umora je bil ta, da je izročil Prelac svoje premoženje svojim vnukom mesto morilcu, ki je bil pokojnikov nezakonski sin. Morilec se je predstavil sodnji v Pazinu.

Mestne novice.

in Javna shoda za ljudsko štetje — V soboto zvečer ob 8 uri se bodeta (Dalje v prilogi.)

Naročajte in širite „Primorski List“!

imeli v Liverpoolu. Kazalci minut so dolgi 14 čevljev. Steklo, ki bo branilo plašče proti vremenskih nezdodam tehta 14 centov. — Mnogo podgan se je pojavilo v Ameriki. Zato iščejo amerikanci mnogo mačk. Plačujejo jih dobro. — Neki 63-letni rudar iz Berolina si je dal napraviti krsto ter se potem ustrelil. — Dve zakonski ženi je imel nek dunajski tapetar. Njegova prva žena je odšla pred 10 leti od njega ne ve se kam. Zato se je v drugo oženil. Sedaj pa se je prva žena vrnila in ga ovadila sodišču. Obsojen je bil zaradi tega 14 let v ječo. — V Budimpešti je po najnovjšem ljudskem štetju 900.000 prebivalcev. — Najstarejše vseučilišče na svetu je ono v Oxfortu, ustanovljeno l. 1050. — Največja knjižnica na svetu je baje v Parizu, ki obsega skoro tri milijone knjig. — Dunaj šteje danes 2.004.291 prebivalcev. L. 1900 je štel 1.648.335 prebivalcev. Vojaštva, ki ni štetu k temu, je na Dunaju 26.543 mož. — Pogorela je ogrska vas z imenom Zelösc. Škode je 100.000 K. — Pet otrok je utonilo na zamrznjenem Renu v Kolinu. Drsalci so se. Led se je udril in pet otrok je zginito pod ledom. — Dunaj je šesto svetovno mesto. Prvo je London, potem New York, Pariz, Berlin, Čikago, potem Dunaj. — Največja banka na svetu je v Londonu. — Ljudstvo je streljalo v Varšavi v Galiciji na nekega judovskega peka, ki je predrago prodajal kruh. Več sto ljudi broječa množica je udrila v pekarijo in juda nevarno ranila. Ljudje so streljali na peka. Njegova hči je ranjena, žena pa ubita. — Tri tisoč oseb je obolelo za kolero na Madejskem otoku na Portugalskem. — V Olomucu je obolelo več otrok na živinski kugi, ki je slična goveji kugi na gobcu in na parkljih. Oboleli so, ker so pili mleko obolelih krav. — Američanke so osnovale klub, ki se bo boril proti možem, ki nosijo poročni prstan v telovnikovem žepu, da s tem slepijo ženski svet. Zahtevajo za take kazni 5000 dolarjev ali pa ječo od enega do dveh let.

Loterijske številke

14. januarja

Trst 60 28 26 70 57

Prave švičarske ure

zlatnino in srebrnino itd. nakupite najbolje in najceneje pri tvrdki

Aleksander Ambrožič
GORICA, Korso J. Verdi 26.

Istotam se izvršujejo popravila v to stroko spadajoča točno in po najnižjih cenah.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je le ena, posnemkov pa je več! Zato pozor! Zahtevajte in jemljite samo izvirne zavoje z imenom **Kathreiner**

J. KOPAC

lastnik prve in največje slovenske svečarne

v Gorici, ulica sv. Antona 7.

Priporoča preč. duhovščini, cerkv. oskrbništvom, p. n. slavnemu občinstvu **čebelno-voščeno sveče, zvitke, kadilo, med itd.** 60 (14-12)

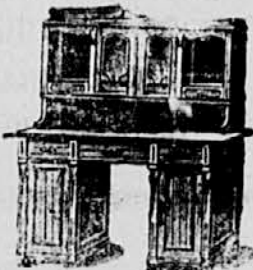
Klobučar M. Horvat
v Gorici
Gosposka ulica šte. 12

ima v svoji zalogi najraznovrstnejše klobuke: mehke, trde in cilindre po najnižjih cenah. V zalogi ima najboljšo kožukovino za ovratnike in notranjo prevleko sukenj itd. — Kožuhovino kupuje po najvišjih dnevnih cenah. Priporoča se p. n. občinstvu v mestu in na deželi zlasti pa preč. duhovščini.
Postrežba strogo poštona.

Gamaše raznovrstne, izdeluje se tudi po miri.
Galoše prave ruske, se popravlja.
Usnje podplati ter čevljarske potrebščine.
Vrvarsko raznovrstno blago.
I. Drufovka Gorica
Gosposka ulica 3. (Nasproti Montu.)
Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ
Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Odlikovana pekarija in sladničarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega pečiva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pinee itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Restavracija

„TRI KRONE“
GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten,
restavrater.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.
Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirnerskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in utij.

Potrebščine

za pisarne, kadlice in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje. Potrebščine za krojače in čevljarje. Svetinjske, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obnavala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmah in trgih ter na doželi.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI
Gosposka ulica šte. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

VIKTOR TOFFOLI
GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 1'04 K liter

Jedilno fino	K 1'04	Marsiglia . . .	K 1'28
istrsko	" 1'12	Bombay	" 1'20
Corfu	" 1'20	Bari	" 1'40
Puglie	" 1'20	Lucca	" 1'60
Jasih vinaki		najfinejše . . .	" 2—
		Milo in luči.	

Priporočam čč duhovščini in cerkvenim oskrbništvom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10
Telefon 176.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Antona Obidiča njegovo staroznano

čevljarske delavnice
v Semeniški ulici št. 2.

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila in zagotavljam točno in dobro postrežbo ter zmerne cene.

Josip Černovic,

čevljarski mojster

Gorica, Semeniška ulica št. 2.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Pozor!

„KATOLIŠKO TISKOVNO DRUŠTVO V GORICI“

je kupilo

Pozor!

PAPIRNO TRGOVINO g. ANE LIKAR

v GORICI, SEMENIŠKA ULICA šte. 10,

ter vabi p. n. čč duhovščino, p. n. sl. županstva, učiteljstvo in društva, da si odslej dalje v ti trgovini nabavljajo svoje potrebščine: papir, pisarniške in šolske potrebščine, tiskovine za razne urade, molitvenike, podobice, tudi galanterijske drobnine itd.

Priporočamo torej vsem, da odslej dalje na vso moč to trgovino podpirajo!

BENJAMIN

NAZNANILO.

Vljudno opozarjam na svojo **prvo in edino oblastveno dovoljeno pisarno za spisovanje izvensodnih vlog in pisem**

posebno v **vseh davčnih in pristojbinskih zadevah**

kakor: napovedi, prošnje, pritožbe in rekurze. Dajem nasvete in informacije, zračunam in preskrbim kolekovanje knjig za trgovce in obrtnike itd. — Reševanje hitro in točno. — Prevzamem tudi zavarovalna, ter razna druga zastopstva in oskrbovanje hiš. — Pisarna se nahaja: **V Gorici, ulica Mattioli št. 13** v pritličju (blizu senskega trga) in posluje: Ob delavnikih od 8—1 opoldne in od 2—5 popoldne, o nedeljah in praznikih od 9—11 dopoldne. — Priporočam se, z odličnim spoštovanjem

RUĐ. SIGL,
c. kr. davkar v p.

Oznanilo.

Podpisani pekovski mojster pripočam slavnemu občinstvu, zlasti cenjenim gostilničarjem svojo **PEKARNO**. Prodajam izvrsten kruh in razno drugo pecivo. Postrežba je točna in poštena, da se ne bojim tekmovalcev.

Valerij Simčič,
pekovski mojster
p. Dobrovo v Brdih.

Peter Cotič,

čevljarski mojster, Gorica,
Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne. Edino zastopstvo najboljšega čistila za crevlje in usnje.

„Kmečka Banka“ v Gorici,

na Kornu št. 12

eskomptuje menjice pod jako ugodnimi pogoji.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter jih obrestuje čisto po

4³/₄ %

Nadletno obtočil iz gg.: Dr. Alojzij Franko, predsednik, Ivan Saunig, veleposestnik in župan v Biljah, podpredsednik, Fran Objulček, veleposestnik in župan v Kojškem-Krasno, Ignacij Krizman, nadučitelj v Dornbeigu, Alojzij Bandelj, veleposestnik v Podgori.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obstovala pričenshi s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4¹/₂ % (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5¹/₄ % (pet in en četrt od sto;
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIĆ & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najne nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Goriška zveza

gospojarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfilzevo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomere barve po K 1-40, bele barve K 2.

Trskino železnato jetrno olje. Raba tega olja je posebnost priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otroki, gošče, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norveške, preliče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim čl. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarstvo in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

V GORICI

— se bavi z vs. mi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4¹/₂ %, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.